

НИЙГМИЙН ХАМГААЛЛЫН ТУХАЙ
МОНГОЛ УЛС
БОЛОН
БҮГД НАЙРАМДАХ ТУРК УЛС ХООРОНДЫН
ХЭЛЭЛЦЭЭР

Монгол Улсын Засгийн газар, Бүгд Найрамдах Турк Улсын Засгийн газар (цаашид "Хэлэлцэн тохиролцогч талууд" гэх) хоорондын нийгмийн хамгааллын салбар дахь харилцааг зохицуулах зорилгоор дараахь зүйлийг хэлэлцэн тохиролцов:

**I БҮЛЭГ
ЕРӨНХИЙ ЗААЛТ**

**1 дүгээр зүйл
Нэр томъёоны тодорхойлолт**

(1) Энэхүү хэлэлцээрт хэрэглэгдэж байгаа нэр томъёог дараахь байдлаар ойлгоно:

(a) Нутаг дэвсгэр:

Монгол Улсын хувьд: Монгол Улсын нутаг дэвсгэр,
Бүгд Найрамдах Турк Улсын хувьд: Бүгд Найрамдах Турк Улсын нутаг дэвсгэр,

(b) Иргэн:

Монгол Улсын хувьд: Холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу Монгол Улсын иргэн гэж тодорхойлсон хүн,
Турк Улсын хувьд: Туркийн иргэншилтэй хүн,

(c) Хууль тогтоомж:

Энэхүү хэлэлцээрийн 2 дугаар зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан нийгмийн хамгааллын тогтолцоотой холбогдсон хууль тогтоомж, бусад эрх зүйн болон захиргааны акт,

(d) Эрх бүхий этгээд :

Монгол Улсын хувьд: Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам,
Бүгд Найрамдах Турк Улсын хувьд: Хөдөлмөр, нийгмийн хамгааллын яам,

(e) Эрх бүхий байгууллага:

Энэхүү хэлэлцээрийн 2 дугаар зүйлд заасан хууль тогтоомжийг хэрэгжүүлэх, тэтгэвэр, тэтгэмж олгох үүрэг бүхий байгууллага,

(f) Даатгуулагч:

Энэхүү хэлэлцээрийн 2 дугаар зүйлд заасан хууль тогтоомжийн дагуу даатгуулсан болон даатгуулж байсан Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг талын иргэн,

(g) Даатгалын хугацаа:

Энэхүү хэлэлцээрийн 2 дугаар зүйлд заасан хууль тогтоомжийн дагуу нийгмийн даатгалын шимтгэл төлсөн эсхүл төлсөнд тооцогдох хугацаа,

(h) Тэтгэвэр:

Энэхүү хэлэлцээрийн 2 дугаар зүйлд заасан бүх тэтгэвэр, тэтгэмж болон бусад мөнгөн олговор,

(i) Оршин суух газар:

Байнгын оршин суух газар,

(j) Түр байх газар:

Түр оршин суух газар,

(k) Тэжээгчээ алдагч:

Тэтгэвэр олгох Хэлэлцэн тохиролцогч талын хууль тогтоомжоор эрх бүхий гэж хүлээн зөвшөөрсөн Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг талын иргэн,

(2) Энэхүү хэлэлцээрт тодорхойлоогүй аливаа нэр томъёог тухайн Хэлэлцэн тохиролцогч талын хууль тогтоомжид заасан утгаар ойлгоно.

**2 дугаар зүйл
Хамрах хүрээ**

(1) Энэхүү хэлэлцээрийн үйлчлэлд нийгмийн даатгалын дараахь төрлүүдийг зохицуулсан хууль тогтоомж хамаарна:

A. Монгол Улсын хувьд:

а) Албан журмын даатгуулагчийн хувьд: өндөр насны, тахир дутуугийн, тэжээгчээ алдсаны тэтгэвэр, хөдөлмөрийн чадвар түр алдсаны тэтгэмж, жирэмсний болон амаржсаны тэтгэмж, оршуулгын тэтгэмж, Үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний даатгалын сангаас олгох тэтгэвэр, тэтгэмжийн;

б) Сайн дурын даатгуулагчийн хувьд: өндөр насны, тахир дутуугийн, тэжээгчээ алдсаны тэтгэвэр, даатгал, хөдөлмөрийн чадвар түр алдсаны тэтгэмж, жирэмсний болон амаржсаны тэтгэмж, оршуулгын тэтгэмж, Үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний даатгалын сангаас олгох тэтгэвэр, тэтгэмжийн.

В. Бүгд Найрамдах Турк Улсын хувьд;

- a) нэг болон түүнээс дээш тооны ажил олгогчтой гэрээ байгуулан ажил хөдөлмөр эрхэлж байгаа хүний тухайд тахир дутуугийн, өндөр насны, тэжээгчээ алдсаны, үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний даатгал, жирэмсний болон амаржсаны даатгал,
 - b) хөдөлмөрийн гэрээгүй, өөртөө ажиллаж байгаа хувиараа хөдөлмөр эрхлэгчийн тухайд тахир дутуугийн, өндөр насны болон тэжээгчээ алдсаны, үйлдвэрлэлийн осол, мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний даатгал, жирэмсний болон амаржсаны даатгал,
 - c) төрийн албан хаагчийн тухайд тахир дутуугийн, өндөр насны болон тэжээгчээ алдсаны тэтгэврийн даатгал,
- (2) Энэхүү хэлэлцээр нь энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан хууль тогтоомжийн нэмэлт, өөрчлөлт, шинэчилэн найруулж байгаа эсхүл орлож байгаа аливаа хууль тогтоомжид мөн адил хамаарна.
- (3) Нийгмийн хамгааллын шинэ хөтөлбөр, эсхүл нийгмийн даатгалын шинэ үйлчилгээ бий болгосон хуулийг энэхүү хэлэлцээрийн үйлчлэлд хамруулахдаа Хэлэлцэн тохиролцогч талууд нэмэлт хэлэлцээр байгуулах замаар асуудлыг зохицуулна.

3 дугаар зүйл Хамаарах хүн

Хэлэлцээрт өөрөөр заагаагүй бол, энэхүү хэлэлцээр нь Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг талын эсхүл хоёр талын хууль тогтоомжид хамрагдаж байсан эсхүл хамрагдаж байгаа иргэн, түүний тэжээгчээ алдагчдад мөн адил үйлчилнэ.

4 дүгээр зүйл Эрх тэгш хандах

Энэхүү хэлэлцээрт өөрөөр заагаагүй бол, Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг талын нутаг дэвсгэрт оршин сууж байгаа болон энэхүү хэлэлцээрийн зохицуулалтад хамаарах хүмүүс тухайн оршин сууж байгаа Хэлэлцэн тохиролцогч талын иргэний нэгэн адил тухайн улсын хууль тогтоомжоор олгосон эрхийг эдэлж, үүргийг хүлээнэ.

5 дугаар зүйл
Тэтгэвэр шилжүүлэх

Энэхүү хэлэлцээрт өөрөөр заагаагүй бол, хэлэлцээрийн 3 дугаар зүйлд заасан эрх бүхий хүн нь Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын нутаг дэвсгэрт эсхүл гуравдагч оронд оршин сууж байгаа эсэхийг үл харгалзан тэтгэвэр олгох үүрэг бүхий Хэлэлцэн тохиролцогч талын хууль тогтоомжийн дагуу тогтоосон тэтгэврийг тухайн Хэлэлцэн тохиролцогч тал олгоно.

6 дугаар зүйл
Тэтгэврийг бууруулах, түдгэлзүүлэх ба цуцлах

Тэтгэврийг бууруулах, түдгэлзүүлэх, цуцлах асуудлыг Хэлэлцэн тохиролцогч талууд тус тусын хууль тогтоомжийн дагуу шийдвэрлэнэ.

II БҮЛЭГ
ҮЙЛЧЛЭХ ХУУЛЬ ТОГТООМЖ

7 дугаар зүйл
Ерөнхий зүйл

Энэхүү хэлэлцээрт өөрөөр заагаагүй бол;

- (1) Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг талд хөдөлмөр эрхэлж байгаа хүн тухайн хөдөлмөр эрхэлж байгаа Хэлэлцэн тохиролцогч талын хууль тогтоомжийг даган мөрдөнө.
- (2) Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын нутаг дэвсгэрт байрлах төлөөлөгчийн газарт хөдөлмөр эрхэлж байгаа хүнд тухайн төлөөлөгчийн газар байршиж байгаа Хэлэлцэн тохиролцогч талын хууль тогтоомж үйлчилнэ.
- (3) Нэгэн зэрэг Хэлэлцэн тохиролцогч хоёр талд хөдөлмөр эрхэлдэг хүн оршин сууж байгаа Хэлэлцэн тохиролцогч талын хууль тогтоомжийг мөрдлөг болгоно.
- (4) Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг талд хувиараа хөдөлмөр эрхэлж байгаа хүн нь Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талд оршин сууж байгаа тохиолдолд хөдөлмөр эрхэлж байгаа Хэлэлцэн тохиролцогч талын хууль тогтоомжийг мөрдлөг болгоно.
- (5) Хэлэлцэн тохиролцогч хоёр талд хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч оршин сууж байгаа талынхаа хууль тогтоомжийг мөрдлөг болгоно.

(6) Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талд хөдөлмөр эрхэлдэг хүн нь Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талд нэгэн зэрэг хувиараа хөдөлмөр эрхэлж байгаа тохиолдолд оршин сууж байгаа талынхаа хууль тогтоомжийг мөрдлөг болгоно.

(7) Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг талын төрийн албан хаагч нь хөдөлмөр эрхэлж байгаа тухайн байгууллагын талын хууль тогтоомжийг мөрдөнө.

8 дугаар зүйл

Түр хугацаагаар томилон ажиллуулах

(1) Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг талын нутаг дэвсгэрт хөдөлмөр эрхэлж байгаа хүнийг ажил олгогч нь Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын нутаг дэвсгэрт тодорхой ажил гүйцэтгүүлэхээр томилж, тухайн ажлыг гүйцэтгэж байгаа бол 24 сар хүртэл хугацаанд Хэлэлцэн тохиролцогч эхний талын хууль тогтоомжийн үйлчлэлд хамрагдана.

(2) Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг талын нутаг дэвсгэрт хувиараа хөдөлмөр эрхлэгч Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын нутаг дэвсгэрт түр хугацаагаар хөдөлмөр эрхэлвэл, тухайн хүн 24 хүртэл сарын хугацаанд Хэлэлцэн тохиролцогч анхны талын хууль тогтоомжийг мөрдлөг болгоно.

(3) Энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан хугацааг Хэлэлцэн тохиролцогч хоёр талын эрх бүхий этгээд эсхүл эрх бүхий байгууллагын урьдчилан өгсөн зөвшөөрлийн дагуу нийтдээ 60 хүртэл сарын хугацаагаар сунгаж болно.

9 дүгээр зүйл

Олон улсын тээврийн байгууллагын ажилтан

(1) Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын нутаг дэвсгэрт бүртгэлтэй олон улсын зорчигч болон бараа тээврийн үйлчилгээг газраар, төмөр замаар, агаараар эсхүл далайгаар эрхэлдэг хөлсний ажилтан болон бие даасан ажилтан тухайн бүртгэлтэй байгууллагын байрлаж байгаа Хэлэлцэн тохиролцогч талын хууль тогтоомжийг мөрдлөг болгоно.

(2) Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын нутаг дэвсгэр дэх салбар нэгж, байнгын төлөөлөгчийн газарт хөдөлмөр эрхэлж байгаа хүнд тухайн салбар нэгж, төлөөллийн газар байрлаж байгаа Хэлэлцэн тохиролцогч талын хууль тогтоомж үйлчилнэ.

10 дугаар зүйл
Хөлөг онгоцны багийн гишүүн, ажилтан

- (1) Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг талын далбааг мандуулсан хөлөг онгоцон дээр хөдөлмөр эрхэлж байгаа хүн далбааг нь мандуулсан Хэлэлцэн тохиролцогч талын хууль тогтоомжийг мөрдлөг болгоно.
- (2) Хөлөг онгоцны багийн гишүүн биш боловч Хэлэлцэн тохиролцогч талын боомт буюу нутаг дэвсгэрийн усан дээр Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын далбаа бүхий хөлөг онгоцонд ачаа тээвэр хийх, буулгах, засварлах ажил эрхэлдэг, эсхүл удирдан зохион байгуулдаг хүн тухайн боомт, нутаг дэвсгэрийн ус харъяалах Хэлэлцэн тохиролцогч талын хууль тогтоомжийг мөрдлөг болгоно.
- (3) Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын нутагт дэвсгэрт оршин суугаа хүн нь тухайн талын нутаг дэвсгэрт байршилтай байгууллага эсхүл оршин суудаг этгээдээс цалинжиж Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын далбааг мандуулсан хөлөг онгоц дээр ажил, хөдөлмөр эрхэлсэн бол оршин суугаа Хэлэлцэн тохиролцогч талын хууль тогтоомжийг мөрдлөг болгоно.

11 дүгээр зүйл
Дипломат төлөөлөгчийн болон консулын ажилтан

- (1) Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талд томилогдсон Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг талын Дипломат болон Консулын төлөөлөгчийн газрын ажилтан болон тэдгээрийн хувийн үйлчилгээний ажилтан нь илгээгч талын хууль тогтоомжийг мөрдлөг болгоно.
- (2) Дипломат төлөөлөгчийн болон Консулын газарт тухайн орон нутагт оршин сууж байгаа хүн хөдөлмөр эрхэлж байгаа бол тухайн оршин суугаа Хэлэлцэн тохиролцогч талын хууль тогтоомжийг мөрдлөг болгоно. Хэрэв тухайн хөдөлмөр эрхэлж байгаа хүн нь ажил олгогч Хэлэлцэн тохиролцогч талын иргэн бол хөдөлмөр эрхэлж эхэлсэн өдрөөс хойш гурван сарын дотор ажил олгогч талын хууль тогтоомжийг мөрдөх эсэхээ сонгож болно.

12 дугаар зүйл
Онцгой тохиолдол

Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын эрх бүхий этгээд нь хувь хүн болон бүлэг хүмүүст холбогдох хууль тогтоомжийн талаар заасан энэ хэлэлцээрийн 7-оос 11 дүгээр зүйлд үл хамаарах зүйлийн талаар харилцан тохиролцож болно.

III БҮЛЭГ ТУСГАЙ ЗҮЙЛ

1 ДҮГЭЭР ХЭСЭГ ТЭТГЭМЖ

13 дугаар зүйл Хөдөлмөрийн чадвар түр алдсаны тэтгэмж

Энэхүү хэлэлцээрийн 2 дугаар зүйлийн дагуу олгох хөдөлмөрийн чадвар түр алдсаны тэтгэмжийн хэмжээ, үргэлжлэх хугацаа, төлбөрийн арга хэрэгслийг тэтгэмж олгож байгаа Хэлэлцэн тохиролцогч талын хууль тогтоомжийн дагуу тодорхойлно.

2 ДУГААР ХЭСЭГ ӨНДӨР НАСНЫ, ТАХИР ДУТУУГИЙН БОЛОН ТЭЖЭЭГЧЭЭ АЛДСАНЫ ТЭТГЭВЭР

14 дүгээр зүйл Шимтгэл төлсөн хугацааг нэгтгэн тооцох

- (1) Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг талын хууль тогтоомжийн дагуу даатгалын шимтгэл төлсөн хугацаанаас хамаарч тэтгэвэр авах эрх үүсдэг бол тухайн талын эрх бүхий байгууллага шаардлагатай тохиолдолд Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын хууль тогтоомжийн дагуу шимтгэл төлсөн хугацааг өөрийн улсын хууль тогтоомжийн дагуу шимтгэл төлсөн хугацаатай нэгтгэн тооцно. Ингэхдээ даатгалын шимтгэл төлсөн давхардсан хугацааг оруулан тооцохгүй.
- (2) Даатгуулагч энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт зааснаар тэтгэвэр авах эрх үүсэх нөхцөлийг хангахгүй байгаа тохиолдолд Хэлэлцэн тохиролцогч талын эрх бүхий байгууллагууд нийгмийн хамгааллын хэлэлцээр байгуулсан гуравдагч талын хууль тогтоомжийн дагуу шимтгэл төлсөн давхцаагүй хугацааг нэгтгэн тооцно.
- (3) Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг талын хууль тогтоомжийн дагуу тэтгэвэр авах эрхийг нь тусгай нөхцөл, болзлын дагуу шимтгэл төлсөн тодорхой хугацааг үндэслэн тогтоодог бөгөөд тухайн нөхцөл, болзол нь хоёр талд адил мөрдөгддөг бол Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талд тусгай нөхцөл, болзлын дагуу шимтгэл төлсөн хугацааг нэгтгэн тооцно. Хэрэв Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө тал ийм тусгай нөхцөл, болзлыг мөрдлөг болгодоггүй бол энэ хугацааг ердийн тэтгэвэр тогтоох хугацаанд нэгтгэн тооцно.

- (4) Туркийн талын хууль тогтоомжийн дагуу шимтгэл төлсөн нэг сарыг 30 хоног, нэг жилийг 360 хоногтой адилтган тооцно. Монголын талын хувьд нийгмийн даатгалын шимтгэл төлсөн хугацааг монголын талын холбогдох хууль тогтоомжийн дагуу тооцно.

15 дугаар зүйл

Нэг жилээс доош хугацааны даатгал

- (1) Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын хууль тогтоомжийн дагуу зөвхөн шимтгэл төлсөн тухайн хугацаанд ноогдох тэтгэвэр авах эрх үүсэхээс бусад тохиолдолд нийгмийн даатгалын шимтгэл төлсөн хугацаа нь 12 сараас бага бол тэтгэвэр олгохгүй.
- (2) Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын эрх бүхий байгууллага тэтгэвэр авах эрх үүссэн даатгуулагчийн тэтгэврийн хэмжээг тогтоохдоо энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасан хугацааг өөрийн орны хууль тогтоомжийн дагуу шимтгэл төлсөн мэтээр адилтган тооцно.

16 дугаар зүйл

Тэтгэврийн хэмжээг тогтоох

- (1) Энэхүү хэлэлцээрийн 14 дүгээр зүйлд заасныг үл харгалзан Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг талын хууль тогтоомжийн дагуу тэтгэвэр авах эрх үүсэхээр бол тухайн Хэлэлцэн тохиролцогч талын эрх бүхий байгууллага зөвхөн өөрийн улсын хууль тогтоомжийн дагуу шимтгэл төлсөн хугацааг үндэслэн тэтгэврийн хэмжээг тогтооно.
- (2) Хэрэв Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг талын хууль тогтоомжийн хүрээнд энэхүү хэлэлцээрийн 14 дүгээр зүйлд заасны дагуу даатгуулагчийн тэтгэвэр авах эрх үүсч байгаа бол тухайн Хэлэлцэн тохиролцогч талын эрх бүхий байгууллага тэтгэврийг дараахь байдлаар тогтооно:
- а) эрх бүхий байгууллага нь даатгуулагчийн хоёр талын хууль тогтоомжийн дагуу шимтгэл төлсөн нийт хугацааг өөрийн орны хууль тогтоомжийн дагуу шимтгэл төлсөн мэтээр тооцож, тэтгэврийн онолын хэмжээг тогтооно.
 - б) эрх бүхий байгууллага нь тэтгэврийн онолын нийт хэмжээнд үндэслэн өөрийн улсын хууль тогтоомжийн дагуу даатгуулсан хугацаанд ноогдох тэтгэврийн бодит хэмжээг тогтооно.
- (3) Эрх бүхий байгууллага нь өөрийн мөрдөж байгаа хууль тогтоомжийн дагуу төлсөн шимтгэл эсхүл орлогыг үндэслэн тэтгэврийн хэмжээг тогтооно.

- (4) Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын хууль тогтоомжийн дагуу тэтгэврийн хэмжээ нь гэр бүлийн гишүүдийн тооноос хамаардаг бол эрх бүхий байгууллага нь тэтгэврийн хэмжээг тооцохдоо Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын нутаг дэвсгэрт оршин суугаа гэр бүлийн гишүүдийн тоог мөн тооцно.

3 ДУГААР ХЭСЭГ ОРШУУЛГЫН ТЭТГЭМЖ

17 дугаар зүйл

Даатгал төлсөн хугацааг нэгтгэх болон оршуулгын тэтгэмж олгох

- (1) Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг талын хууль тогтоомжийн дагуу оршуулгын тэтгэмж олгох эрх нь шимтгэл төлсөн хугацаанаас хамаарч үүсдэг бол тухайн талын эрх бүхий байгууллага нь шаардлагатай гэж үзвэл Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын хууль тогтоомжийн дагуу шимтгэл төлсөн хугацааг нэгтгэн тооцно. Ингэхдээ Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын хууль тогтоомжийн дагуу шимтгэл төлсөн давхардсан хугацааг тооцохгүй.
- (2) Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын хууль тогтоомжийн дагуу даатгуулсан этгээд Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын нутаг дэвсгэрт нас барсан тохиолдолд даатгуулсан талын нутаг дэвсгэрт нас барсанаар тооцож оршуулгын тэтгэмж олгоно.
- (3) Хэрэв Хэлэлцэн тохиролцогч хоёр талын аль алиных нь хууль тогтоомжоор оршуулгын тэтгэмж авах эрх үүссэн бол зөвхөн нас барахын өмнө оршин сууж байсан талын хууль тогтоомжийн дагуу тэтгэмжийг олгоно.
- (4) Даатгуулагч эсхүл тэтгэвэр авагч нь гуравдагч улсын нутаг дэвсгэрт нас барсан бол хамгийн сүүлд шимтгэл төлж, даатгуулсан Хэлэлцэн тохиролцогч талын хууль тогтоомжийн дагуу тэтгэмжийг олгоно.

4 ДҮГЭЭР ХЭСЭГ ҮЙЛДВЭРЛЭЛИЙН ОСОЛ, МЭРГЭЖЛЭЭС ШАЛТГААЛСАН ӨВЧИН

18 дугаар зүйл

Мэргэжлээс шалтгаалсан өвчин

- (1) Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын хууль тогтоомжийн дагуу мэргэжлээс шалтгаалсан өвчин нь тухайн талын нутаг дэвсгэрт анх илэрч, оношлогдсон байх нөхцөлтэйгөөр тэтгэвэр, тэтгэмж авах эрх үүсдэг бол Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын нутаг дэвсгэрт анх илэрч,

оношлогдсон мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тохиолдлыг өөрийн нутаг дэвсгэрт илэрч, оношлогдсон мэтээр үзнэ.

- (2) Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын хууль тогтоомжийн дагуу мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тэтгэвэр, тэтгэмжийг тогтоохдоо уг өвчнийг үүсгэж болох ажил, хөдөлмөрийг эрхэлсэн хугацааг тусгайлан харгалздаг бол тухайн талын эрх бүхий байгууллага нь шаардлагатай гэж үзвэл Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын хууль тогтоомжийн дагуу ижил төстэй ажил, хөдөлмөр эрхэлсэн хугацааг тооцно.

19 дүгээр зүйл

Мөнгөн тэтгэвэр, тэтгэмж

- (1) Хэлэлцэн тохиролцогч хоёр талын хууль тогтоомжид мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тэтгэвэр, тэтгэмж олгохоор заасан бол, тухайн өвчнийг үүсгэх ажил хөдөлмөрийг хамгийн сүүлд эрхэлсэн Хэлэлцэн тохиролцогч талын хууль тогтоомжийн дагуу тэтгэвэр, тэтгэмж олгоно.

- (2) Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг талын хууль тогтоомжийн дагуу мэргэжлээс шалтгаалсан өвчний тэтгэвэр, тэтгэмж авдаг даатгуулагч нь Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын нутаг дэвсгэрт оршин суух хугацаанд хөдөлмөрийн чадвар алдалтын хувь нэмэгдвэл асуудлыг дараахь байдлаар шийдвэрлэнэ:

(а) даатгуулагч нь Хэлэлцэн тохиролцогч хоёр дахь талын хууль тогтоомжийн дагуу тухайн мэргэжлээс шалтгаалсан өвчин үүсэх эсхүл хүндрэхэд нөлөөлөхүйц ажил, хөдөлмөр эрхлээгүй бол Хэлэлцэн тохиролцогч эхний талын эрх бүхий байгууллага өөрийн хууль тогтоомжийн дагуу тухайн хүндрэлийг харгалзан үзэж тэтгэвэр, тэтгэмжийг олгоно.

(b) даатгуулагч нь Хэлэлцэн тохиролцогч хоёр дахь талын хууль тогтоомжийн дагуу ажил, хөдөлмөр эрхэлж байгаад мэргэжлээс шалтгаалсан өвчин нь хүндэрсэн бол үүнийг үл харгалзан Хэлэлцэн тохиролцогч эхний талын эрх бүхий байгууллага өөрийн хууль тогтоомжийн дагуу тэтгэвэр, тэтгэмжийг үргэлжлүүлэн олгоно. Харин даатгуулагчийн Хэлэлцэн тохиролцогч эхний талаас авч байгаа тэтгэвэр, тэтгэмж болон мэргэжлээс шалтгаалсан өвчин хүндэрсний дараа авбал зохих тэтгэврийн хэмжээний зөрүүг Хэлэлцэн тохиролцогч хоёр дахь талын эрх бүхий байгууллага өөрийн хууль тогтоомжийнхоо дагуу тооцож олгоно.

IV БҮЛЭГ БУСАД ЗААЛТ

20 дугаар зүйл

Удирдлага болон хамтын ажиллагааны аргачлал

- (1) Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын Эрх бүхий этгээд энэхүү хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэх ажлыг удирдлага, зохион байгуулалтаар хангана.
- (2) Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын Эрх бүхий этгээд хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэхтэй холбогдох асуудлаарх шаардлагатай мэдээлэл болон тус хэлэлцээрийн хэрэгжилтэд нөлөөлөхүйц өөрчлөлт дотоодын хууль тогтоомжид орсон тохиолдолд уг өөрчлөлтийн талаарх мэдээллийг харилцан шуурхай солилцоно.
- (3) Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын эрх бүхий этгээд хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэх эрх бүхий байгууллага болон харилцагч байгууллагуудыг тодорхойлно.
- (4) Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын эрх бүхий байгууллагууд энэхүү хэлэлцээр болон хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэх Удирдлагын тохиролцооны талаар олон нийтэд түгээх, хэвлэн нийтлэх ажлыг хариуцан зохион байгуулна.
- (5) Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын эрх бүхий этгээд болон байгууллагууд энэхүү хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэхтэй холбоотой асуудлууд нь өөрийн улсын хууль тогтоомжид нөлөөлж байгаа мэтээр харилцан туслалцаа үзүүлнэ. Туслалцааг харилцан үнэ төлбөргүй үзүүлнэ.
- (6) Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын хууль тогтоомжид заасан шаардлагын дагуу нөгөө талын нутаг дэвсгэрт оршин суугаа хүн нь эмнэлэгийн үзлэгт хамрагдах тохиолдолд хүсэлт гаргасан талын эрх бүхий байгууллагын зардлаар оршин суугаа талын эрх бүхий байгууллага үзлэгийг зохион байгуулна. Хэлэлцэн тохиролцогч хоёр талын хоёулангийнх нь хууль тогтоомжийн дагуу хийгдэж байгаа эмнэлэгийн үзлэгийн төлбөрийг тухайн оршин суугаа талын эрх бүхий байгууллага хариуцна.

21 дүгээр зүйл

Хувийн мэдээлэл хамгаалах

Энэхүү хэлэлцээрийн хүрээнд Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талд дамжуулсан хувь хүнтэй холбоотой мэдээлэл нь хувь хүний нууцад хамаарах бөгөөд тухайн мэдээллийг зөвхөн энэхүү хэлэлцээр болон хамаарах хууль тогтоомжийн хүрээнд ашиглана.

22 дугаар зүйл
Дипломат төлөөлөгчийн газрын бүрэн эрх

Хэлэлцэн тохиролцогч талын Дипломат болон Консулын төлөөлөгчийн газар нь өөрийн орны иргэдийн энэхүү хэлэлцээртэй холбогдон үүсэх эрх ашгийг хамгаалах зорилгоор Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын эрх бүхий этгээд, эрх бүхий байгууллага, болон харилцагч байгууллагад шууд хандан мэдээлэл авч болно.

23 дугаар зүйл
Албан ёсны хэл

- (1) Хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэх зорилгоор Хэлэлцэн тохиролцогч талын эрх бүхий этгээд, байгууллага монгол, турк эсхүл англи хэлээр харилцана.
- (2) Талууд өргөдөл, албан ёсны баримт бичгийг монгол, турк, англи хэлээр боловсруулсан гэсэн үндэслэлээр татгалзаж, буцаах эрхгүй.

24 дүгээр зүйл
Баримт бичгийн баталгаажуулалт болон төлбөрөөс чөлөөлөх

- (1) Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын хууль тогтоомжид баримт бичгийг төлбөр, хураамжаас хөнгөлж, чөлөөлдөг бол нөгөө талын хууль тогтоомжийн дагуу болон энэхүү хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэх зорилгоор хүргүүлсэн аливаа мэдэгдэл, бусад баримт бичгийг төлбөр, хураамжаас мөн адил хөнгөлж, чөлөөлнө.
- (2) Энэхүү хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэх зорилгоор Хэлэлцэн тохиролцогч хоёр талын албан ёсны байгууллагаас иргэнд олгосон тодорхойлолт, мэдэгдэл, баримт бичгийг Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө тал баталгаажуулахгүй.

25 дугаар зүйл
Бичгээр өргөдөл, хүсэлт гаргах

- (1) Даатгуулагч, тэтгэвэр авагч нь энэхүү хэлэлцээрийн хэрэгжилттэй холбоотой асуудлаар өргөдөл, хүсэлтээ өөрийн оршин сууж байгаа Хэлэлцэн тохиролцогч талын эрх бүхий байгууллагад гаргана.
- (2) Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг талын хууль тогтоомж эсхүл энэхүү хэлэлцээрийн дагуу Хэлэлцэн тохиролцогч талын эрх бүхий этгээд, эрх бүхий байгууллага эсхүл харилцагч байгууллагад хүргүүлсэн баримт

бичгийг Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын эрх бүхий этгээд, эрх бүхий байгууллага эсхүл харилцагч байгууллагад хүргүүлсэнтэй адилтгаж үзнэ.

- (3) Энэхүү хэлэлцээрийг хэрэгжүүлэх хүрээнд Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын хууль тогтоомжийн дагуу даатгуулагч тэтгэвэр, тэтгэмж авах хүсэлт гаргасан тохиолдолд түүнийг Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын хууль тогтоомжийн дагуу хүсэлт гаргасантай адилтгаж үзнэ.
- (4) Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг талын хууль тогтоомжийн дагуу хуулийн хугацаанд хүргүүлсэн өргөдөл, мэдэгдэл эсхүл давж заалдах өргөдлийг Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын эрх бүхий этгээд, эрх бүхий байгууллага эсхүл харилцагч байгууллагад мөн адил хуулийн хугацаанд хүргүүлсэнд тооцно.
- (5) Энэ зүйлийн 1-ээс 4 дүгээр хэсэгт дурдсан байгууллагууд нь хүлээж авсан өргөдөл, мэдэгдэл, давж заалдах өргөдлөө Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын эрх бүхий байгууллагад шууд эсхүл харилцагч байгууллагаараа дамжуулан цаг алдалгүй хүргүүлнэ.

26 дугаар зүйл **Хохирлын нөхөн төлбөр**

- (1) Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын нутаг дэвсгэрт болсон хохирлын улмаас Хэлэлцэн тохиролцогч нэг талын хууль тогтоомжийн дагуу тэтгэвэр, тэтгэмж авч, уг хохирлын төлбөрийг тухайн талын хууль тогтоомжийн дагуу гуравдагч этгээдээс гаргуулах бол нөхөн төлбөр гаргуулах эрхийг Хэлэлцэн тохиролцогч эхний талын эрх бүхий байгууллагад нь шилжүүлнэ.
- (2) Хэрэв энэ зүйлийн 1 дэх хэсэгт заасны дагуу Хэлэлцэн тохиролцогч хоёр талын эрх бүхий байгууллага нэг үйл явдлын улмаас ижил төрлийн тэтгэвэр, тэтгэмж олгосноос хохирол учирсан бол гуравдагч этгээд нөхөн төлбөрийг Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг талд нь төлж болно. Хэлэлцэн тохиролцогч хоёр талын эрх бүхий байгууллага нь хүлээн авсан нөхөн төлбөрийн дүнг тус тусын олгосон тэтгэвэр, тэтгэмжийн хэмжээгээр хувааж авна.

27 дугаар зүйл **Үндэслэлгүй олгосон төлбөрийг буцаан төлүүлэх**

Энэхүү хэлэлцээрийн дагуу Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг талын эрх бүхий байгууллага нь даатгуулагчид үндэслэлгүй тэтгэвэр, тэтгэмж олгосон тохиолдолд холбогдох тэтгэвэр, тэтгэмжийг олгох үүрэг бүхий Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын эрх бүхий байгууллагад хүсэлт гаргаж

даатгуулагчийн авч байгаа тэтгэвэр, тэтгэмжээс илүү төлсөн төлбөрийг суутган авч болно. Хүсэлтийг хүлээн авсан эрх бүхий байгууллага нь даатгуулагчид олгох тэтгэвэр тэтгэмжээс зохих дүнгээр суутгасан төлбөрийг Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын эрх бүхий байгууллагад шилжүүлнэ.

Хэрэв төлбөрийг дээрх байдлаар төлүүлэх боломжгүй тохиолдолд дараахь журмаар төлүүлнэ:

(а) Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг талын эрх бүхий байгууллага нь даатгуулагчид тэтгэвэр, тэтгэмжийг үндэслэлгүйгээр илүү олгосон тохиолдолд тухайн эрх бүхий байгууллага нь холбогдох хуулийн хүрээнд тэтгэвэр, тэтгэмжийг төлөх үүрэг бүхий Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын эрх бүхий байгууллагад хандаж, даатгуулагчид олгох тэтгэвэр, тэтгэмжээс нь илүү олгосон хэмжээгээр суутгал хийлгэх хүсэлт гаргаж болно.

Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын эрх бүхий байгууллага нь үндэслэлгүй илүү олгосон төлбөрийг өөрийн улсын хууль тогтоомжийн дагуу илүү олгосон мэтээр тооцож, суутган суутгасан төлбөрийг Хэлэлцэн тохиролцогч эхний талын эрх бүхий байгууллагад шилжүүлнэ.

(b) Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг талын эрх бүхий байгууллага хууль тогтоомжийнхоо дагуу даатгуулагчид урьдчилан төлбөр олгосон бол Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын эрх бүхий байгууллагад хүсэлт гаргаж урьдчилан олгосон төлбөрийг тухайн сарын тэтгэмжээс суутгуулж болно. Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын эрх бүхий байгууллага төлбөрийг суутган, хүсэлт гаргасан Хэлэлцэн тохиролцогч талын эрх бүхий байгууллагад шилжүүлнэ.

(c) хэрэв Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын эрх бүхий байгууллага нь даатгуулагчид тухайн үед тэтгэвэр, тэтгэмжийг нь олгосон тохиолдолд энэхүү зүйлийн (а) болон (b) заалтын дагуу гаргасан хүсэлтийг биелүүлэхгүй.

28 дугаар зүйл **Шимтгэл цуглуулах**

(1) Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг талын эрх бүхий байгууллагад төлбөл зохих нийгмийн даатгалын шимтгэлийн өрийг Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын эрх бүхий байгууллага нь өөрийн шимтгэлийн өрийг төлүүлдэгтэй ижил журам, дарааллын дагуу барагдуулах арга хэмжээ авна.

- (2) Энэхүү зүйлийг хэрэгжүүлэх журмыг Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын эрх бүхий этгээдүүдийн хооронд байгуулах Удирдлагын тохиролцоогоор зохицуулна.

29 дүгээр зүйл
Төлбөр хийх мөнгөн тэмдэгт

- (1) Энэхүү хэлэлцээрт заасны дагуу олгох аливаа тэтгэвэр, тэтгэмжийг төлбөр хийж байгаа Хэлэлцэн тохиролцогч талын мөнгөн тэмдэгтээр олгоно. Энэ нь илүү олгосон төлбөрийг Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талд шилжүүлэхэд мөн адил хамаарна.
- (2) Энэ хэлэлцээрийн дагуу Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг талын эрх бүхий байгууллага нь Хэлэлцэн тохиролцогч нөгөө талын эрх бүхий байгууллагаас гаргасан эрүүл мэндийн үзлэгийн зардлыг төлөх үүрэгтэй бол, энэ төлбөрийг хоёр дахь талын мөнгөн тэмдэгтээр нэхэмжилж болно. Хэлэлцэн тохиролцогч эхний талын эрх бүхий байгууллага нь төлбөрийг өөрийн орны мөнгөн тэмдэгтээр хийнэ.

30 дугаар зүйл
Тоон мэдээлэл солилцох

Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын харилцагч байгууллагууд хэлэлцээрийн дагуу даатгуулагчид олгосон төлбөрийн тухай жилийн тоон мэдээллээ дараа жилийн 7 дугаар сарын 31-ний дотор солилцоно. Энэхүү тоон мэдээлэл нь даатгуулсан хүний тоо, тэтгэвэр, тэтгэмжийн хэмжээ, төрлийг багтаасан байна. Энэхүү тоон мэдээллийг маягтаар солилцоно.

31 дүгээр зүйл
Маргаан шийдвэрлэх

Энэхүү хэлэлцээрийг тайлбарлах, хэрэгжүүлэхтэй холбоотой аливаа маргааныг Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын эрх бүхий этгээд эсхүл эрх бүхий байгууллагууд яриа хэлэлцээний замаар шийдвэрлэнэ.

V БҮЛЭГ
ШИЛЖИЛТИЙН БОЛОН ТӨГСГӨЛИЙН ЗААЛТ

32 дугаар зүйл
Шилжилтийн заалт

- (1) Энэхүү хэлэлцээрийг хүчин төгөлдөр болохоос өмнөх хугацааны тэтгэвэр, тэтгэмжийг уг хэлэлцээрээр нөхөн олгохгүй.

- (2) Хэлэлцээрийг хүчин төгөлдөр болохоос өмнө Хэлэлцэн тохиролцогч талын хууль тогтоомжийн дагуу даатгалын шимтгэл төлсөн хугацааг хэлэлцээрээс үүдэн гарах эрхийг тодорхойлохдоо тооцно.
- (3) Өмнө нь нэг удаагийн мөнгөн тэтгэмж аваагүй бөгөөд тэтгэвэр, тэтгэмж авах эрхийг нь түдгэлзүүлсэн хүн хүсэлт гаргавал энэхүү хэлэлцээрийн дагуу тэтгэвэр, тэтгэмж авч болно.
- (4) Хэлэлцээр хүчин төгөлдөр болсноос хойш хоёр жилийн дотор энэ зүйлийн 3 дахь хэсэгт заасан хүсэлт ирүүлсэн бол тухайн даатгуулагчийн тэтгэвэр, тэтгэмж авах эрхийг хугацаа хоцорсон гэж үзэлгүйгээр хэлэлцээр хүчин төгөлдөр болсон өдрөөс эхлэн эрх нь үүссэнд тооцно. Хэрэв хоёр жилийн дараа хүсэлт гаргасан бол хүсэлт гаргасан өдрөөс эхлэн тооцно.

33 дугаар зүйл

Соёрхон батлах, хүчин төгөлдөр болох

Энэхүү хэлэлцээрийг Хэлэлцэн тохиролцогч талуудын үндэсний хууль тогтоомжийн дагуу соёрхон батлах бөгөөд Хэлэлцэн тохиролцогч талууд хэлэлцээрийг хүчин төгөлдөр болгох дотоодын хууль тогтоомжийн шаардлагыг хангасан тухайгаа бичгээр, дипломат шугамаар ирүүлсэн сүүлчийн мэдэгдлийг хүлээн авсан өдрөөс хойш 3 дахь сарын эхний өдөр хүчин төгөлдөр болно.

34 дүгээр зүйл

Хэлэлцээрт нэмэлт, өөрчлөлт оруулах

Талууд харилцан бичгээр зөвшилцсөний үндсэн дээр энэхүү хэлэлцээрт нэмэлт өөрчлөлт оруулж болно. Нэмэлт, өөрчлөлт нь энэхүү хэлэлцээрийн 33 дугаар зүйлд заасан журмын дагуу хүчин төгөлдөр болно.

35 дугаар зүйл

Хэлэлцээрийн хугацаа болон хэлэлцээрийг цуцлах

Энэхүү хэлэлцээр нь тодорхойгүй хугацаанд хүчин төгөлдөр үйлчилнэ. Хэлэлцэн тохиролцогч аль нэг тал энэхүү хэлэлцээрийг цуцлах тухайгаа 6 сарын өмнө дипломат шугамаар урьдчилан мэдэгдэн цуцалж болно.

36 дугаар зүйл

Тэтгэврийн эрхийг хадгалах

- (1) Энэхүү хэлэлцээрийн дагуу тогтоосон тэтгэвэр тэтгэмж авах эрх нь хэлэлцээрийг цуцлах тохиолдолд хэвээр хадгалагдана.

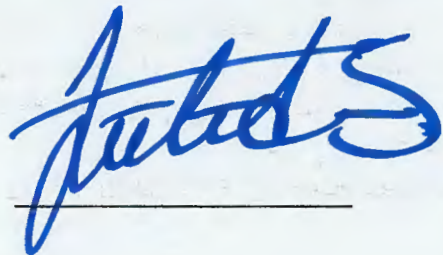
(2) Энэхүү хэлэлцээрийг цуцлах үед шийдвэрлэх шатанд байгаа тэтгэвэр, тэтгэмжийн эрхтэй холбогдох бүх хүсэлтийг энэхүү хэлэлцээрийн зохицуулалтын дагуу бүрэн шийдвэрлэнэ.

ҮҮНИЙГ ГЭРЧИЛЖ, зохих эрх олгогдсон төлөөлөгчид энэхүү хэлэлцээрт гарын үсэг зурав.

Энэхүү хэлэлцээрийг 2018 оны 03 дугаар сарын 07-ны өдөр Анкара хотноо монгол, турк, англи хэлээр тус бүр 2 хувь үйлдсэн бөгөөд эх бичвэр тус бүр адил хүчинтэй байна. Хэлэлцээрийг тайлбарлахад зөрүү гарвал англи хэлээрх эх бичвэрийг баримтална.

МОНГОЛ УЛСЫН ЗАСГИЙН
ГАЗРЫГ ТӨЛӨӨЛЖ:

БҮГД НАЙРАМДАХ ТУРК УЛСЫН
ЗАСГИЙН ГАЗРЫГ ТӨЛӨӨЛЖ:

**AGREEMENT
BETWEEN
MONGOLIA
AND
THE REPUBLIC OF TURKEY
ON
SOCIAL SECURITY**

The Government of Mongolia and the Government of the Republic of Turkey being desirous of regulating relations between the two States (hereinafter called "Contracting Parties") in the field of social security have agreed as follows.

**PART I
GENERAL PROVISIONS**

**Article 1
Definition of Terms**

(1) The terms used in the present Agreement shall be defined as follows:

a) Territory:

In relation to Mongolia, territory of Mongolia,
In relation to Turkey, territory of the Republic of Turkey,

b) National:

In relation to Mongolia, person who is considered national of Mongolia in accordance with applicable legislation,
In relation to Turkey, person who hold Turkish nationality,

c) Legislation:

The laws, by-laws, regulations, other legal and administrative arrangements which relate to the social security schemes specified in paragraph 1 of Article 2 of this Agreement.

d) Competent Authority:

In relation to Mongolia, the Ministry of Labor and Social Protection,
In relation to the Republic of Turkey, the Ministry of Labor and Social Security,

e) Competent Institution:

The institution or institutions responsible for implementing the legislation mentioned in Article 2 of this Agreement and providing the benefits and pension.

f) Insured Persons:

The national persons of either Contracting Parties who are and have been subject to the legislation mentioned in Article 2 of this Agreement,

g) Periods of Insurance:

The periods over which insurance contributions have been paid or are deemed to have been paid under the legislation specified in Article 2 of this Agreement,

h) Pensions:

All pensions, and other cash benefits mentioned in Article 2 of the Agreement,

i) Residence:

Permanent residence,

j) Stay:

Temporary residence,

k) Survivors:

National persons of either Contracting Parties defined or recognized as entitled persons by the legislation of the Contracting Parties.

- (2) Any term not defined in this Agreement has the meaning assigned to it in the legislation of the Contracting Parties.

Article 2
Material Scope

- (1) This Agreement shall apply to the legislation regarding following social insurance branches:

A. In relation to Mongolia,

a) In relation to compulsory insured person: old age, invalidity, survivor insurance, temporary loss of working ability benefit, maternity benefit, death grant, and benefit provided by Industrial accident and occupational disease fund,

b) In relation to voluntary insured person: old age, invalidity, survivor insurance, temporary loss of working ability, maternity benefit, death grant and benefits provided by Industrial accident and occupational disease fund.

B. In relation to the Republic of Turkey:

a) Invalidity, old age, survivor, work accident and occupational diseases insurances, sickness and maternity insurance in respect of persons employed under a contract of employment by one or more employer,

b) Invalidity, old age, survivor, work accident and occupational diseases insurances and maternity insurance in respect of self-employed persons working on their own name and account without a contract of employment,

c) Invalidity, old age, survivor insurances in respect of civil servants.

- (2) This Agreement shall also apply to any legislation which amends, revises or replaces or supplements the legislation specified in paragraph 1 of this Article.

- (3) Application of this Agreement to the legislation concerning a new social security scheme or a new social insurance branch shall be realized through conclusion of a new Agreement between the Contracting Parties for this purpose.

Article 3
Personal Scope

Unless otherwise provided in this Agreement, provisions of this Agreement shall apply to national persons of either Contracting Parties who had been subject to or are currently subject to the legislation of either or both Contracting Parties as well as to their survivors.

Article 4
Equality of Treatment

Unless otherwise provided in this Agreement, the persons who are resident in the territory of either Contracting Party and to whom the provisions of this Agreement apply shall have the same rights and obligations provided by the legislation of the Contracting Party in whose territory they reside, on the same grounds as the nationals of that country.

Article 5
Export of Pensions

Unless otherwise provided in this Agreement, pensions awarded in accordance with the legislation of the Contracting Party which is responsible for payment shall be paid to persons within the scope of Article 3 of this Agreement even when they are resident in the territory of the other Contracting Party or in the territory of a third country, in accordance with the legislation of that Contracting Party.

Article 6
Reduction, Suspension and Cancellation of Pensions

Each Contracting Party shall apply its own legislation in case of reduction, suspension or cancellation of pensions.

PART II
PROVISIONS ON APPLICABLE LEGISLATION

Article 7
General Provisions

Unless otherwise provided in this Agreement;

- (1) A person employed in the either Contracting Party shall be subject to the legislation of the Contracting Party in which s/he is employed,
- (2) A person employed in the representation of an undertaking located in the territory of the other Contracting Party, shall be subject to the legislation of the Contracting Party, in whose territory such representation is located,
- (3) A person who is employed in the both Contracting Parties at the same time, shall be only subject to the legislation of the Contracting Party in which s/he resides,
- (4) A self- employed person in either Contracting Party, even if s/he resides in other Contracting Party, shall be subject to the legislation of the Contracting Party in which s/he works,
- (5) A self -employed person in both Contracting Parties shall be only subject to the legislation of the Contracting Party in which s/he resides,
- (6) A person who is employed in one Contracting Party and is self-employed in the other Contracting Party at the same time shall be only subject to the legislation of the Contracting Party in which s/he resides,
- (7) Civil servants of either Contracting Party shall be subject to the legislation of the Contracting Party in whose administration they are employed.

Article 8 Temporary Posting

- (1) Where a person employed in the territory of either Contracting Party is posted by his/her employer to perform certain work in the territory of the other Contracting Party, s/he shall continue to be subject to the legislation of the first Contracting Party for a period not exceeding 24 months provided that s/he maintains the employee status of the same employer.
- (2) Where a self-employed person who performs an occupation in the territory of either Contracting Party moves to the territory of the other Contracting Party to carry out his/her occupation temporarily there, s/he shall continue to be subject to the legislation of the first Contracting Party, for a period not exceeding 24 months.
- (3) The period referred in paragraph 1 may be extended for up to 60 months in total upon prior approval of the Competent Authorities or competent institutions of both Contracting Parties.

Article 9
Personnel of International Transport Undertakings

- (1) The travelling or flying personnel of an undertaking which, for hire or on its own account, operates international transport services for passengers or goods by road, rail, air or sea and has its registered office in the territory of the other Contracting Party shall be subject to the legislation of the Contracting Party where the registered office of the undertaking is situated.
- (2) A person who is employed by a branch office or permanent representation established in the territory of a Contracting Party other than that where it has its registered office shall be subject to the legislation of the Contracting Party in whose territory such branch office or permanent representation is established.

Article 10
Crew Members and Workers on Vessels

- (1) A person who is employed on board a vessel flying the flag of either Contracting Party shall be subject to the legislation of that Contracting Party.
- (2) If a person, who is employed in a port or the territorial waters of a Contracting Party but who is not a member of the crew on a vessel, is engaged in loading, unloading and repairing a vessel flying the flag of the other Contracting Party or supervises such activities, s/he shall be subject to the legislation of the Contracting Party of the port or territorial waters.
- (3) A person who is engaged on board a vessel flying the flag of a Contracting Party and who is paid for this engagement by an undertaking or by a person that has its registered office or place of residence in the territory of other Contracting Party shall be subject to the legislation of the latter Party if s/he resides in that Party's territory; the undertaking or person paying the remuneration shall be considered as employer for the purpose of the application of the said legislation.

Article 11
Diplomatic Missions and Consular Officials

- (1) Members of diplomatic missions or consular posts of either Contracting Party as well as persons employed in the private service of officials of such missions or posts, who are posted to the other Contracting Party, shall be subject to the legislation of the sending Contracting Party.
- (2) The persons, who are employed locally to work in diplomatic missions or consular posts, shall be subject to the legislation of the Contracting Party where

they reside. However, if they are nationals of the employing Contracting Party, they may opt for the application of the legislation of the employing Contracting Party within three months following the date of their engagement.

Article 12 Exceptions

The Competent Authorities of the Contracting Parties may agree on exceptions to Articles 7 to 11 of this Agreement, regarding the legislation applicable to a person or category of persons.

PART III SPECIAL PROVISIONS

SECTION 1 BENEFITS

Article 13 Benefits for Temporary Loss of Work Ability

Amount, duration and way of payment of benefits for temporary loss of work ability provided under Article 2 of this Agreement shall be determined in accordance with the applicable legislation of the Contracting Party which pays benefits.

SECTION 2 OLD-AGE, INVALIDITY AND SURVIVOR PENSIONS

Article 14 Aggregation of Periods of Insurance

- (1) Where the legislation of either Contracting Party makes entitlement to pension conditional upon the completion of periods of insurance, the competent institution which applies that legislation shall, where necessary, aggregate periods of insurance completed under the legislation of the other Contracting Party, with the periods of insurance completed under its legislation. In aggregation of period of insurance, the periods of insurance overlapping and completed under the legislation of other Contracting party shall not be taken into account.
- (2) Where an insured person does not qualify for a pension in pursuance of the provisions of paragraph 1 of this Article, the competent institution of each Contracting Party shall also aggregate the periods of insurance completed

under its legislation with the periods of insurance completed under the legislation of Third Parties with which that Contracting Party concluded an Agreement on Social Security, in so far as these periods do not overlap.

- (3) Where the right to pension under the legislation of either Contracting Party is conditional upon the completion of a certain period under special scheme, and if the other contracting party applies the same scheme, periods completed under the same scheme in the other Contracting Party shall be also taken into account. In the absence of such a scheme in the other Contracting Party, these periods shall be aggregated with the periods completed under general scheme.
- (4) One month of the periods in which premium or contribution is paid under Turkish legislation shall be considered as equivalent to 30 days, and one year equivalent to 360 days. In relation to Mongolia, periods in which premiums or contribution paid shall be determined in accordance with its applicable legislation.

Article 15

Periods of Insurance Less Than One Year

- (1) If the total period of insurance completed under the legislation of one Contracting Party is shorter than 12 months, the pension shall not be granted, except when, according to that legislation, there exists a right to pension based exclusively on that period of insurance.
- (2) The competent institution of other Contracting Party shall take into account the periods specified in paragraph 1 of this Article as if they had been completed under the legislation it applies, for the entitlement to pension and the determination of the pension amount.

Article 16

Calculation of Pensions

- (1) If entitlement to pension under the legislation of either Contracting Party is to be acquired regardless of the provisions of Article 14 of this Agreement, the competent institution of that Contracting Party shall determine the amount of pension to be paid by taking into account the periods of insurance completed solely under the its legislation.
- (2) If the insured person acquires the right to pension under the legislation of either Contracting Party through application of Article 14 of this Agreement, the competent institution of that Contracting Party shall calculate the pensions as follows:

- a) The competent institution shall calculate the total theoretical amount of pension taking into account all the insurance periods completed under the legislation of both Contracting Parties as if they had been completed solely under the legislation which that competent institution applies,
 - b) The competent institution shall calculate the actual amount of pension by taking into account the proportion of insurance periods completed under its legislation on the basis of the total theoretical amount.
- (3) The competent institution shall calculate the pension by taking into account the earnings or contributions paid exclusively under the legislation it applies.
 - (4) Where the determination of the amount of pension depends on the number of family members, the competent institution shall also take into account the numbers of the family members residing in the territory of the other Contracting Party if there is any.

SECTION 3 DEATH GRANT

Article 17

Aggregation of Periods of Insurance and Award of Death Grant

- (1) Where entitlement to death grant under the legislation of either Contracting Party is conditional upon the completion of a period of insurance, the competent institution of that Contracting Party shall aggregate, if necessary, periods of insurance completed under the legislation of the other Contracting Party, with the periods of insurance completed under its legislation. In aggregation of period of insurance, the periods of insurance overlapping and completed under the legislation of the other Contracting Party shall not be taken into account.
- (2) Where a person who is insured under the legislation of one Contracting Party dies in the territory of the other Contracting Party, it shall be assumed that s/he died in the territory of the Contracting Party where s/he was insured and the survivors shall be entitled to a death grant.
- (3) If entitlement to benefit in case of death exists pursuant to legislation of both Contracting Parties, only the legislation of that Contracting Party in the territory of which the deceased had resided shall apply.

- (4) Where the death occurs in the territory of a third country, the legislation of Contracting Party, to which insured person or pensioner was last subject before the occurrence of death, shall apply.

SECTION 4 ACCIDENTS AT WORK AND OCCUPATIONAL DISEASES

Article 18 Occupational Diseases

- (1) Where under the legislation of one Contracting Party the eligibility to receive benefits for occupational diseases is conditional upon the disease in question being first contracted in its territory, that condition shall be deemed to have been satisfied even when the disease was first contracted in the territory of the other Contracting Party.
- (2) If granting of the benefit in the case of the occupational disease, according to legislation of one Contracting Party, is conditional upon the fact that the occupation which may have induced such disease lasted for specific time, the competent institution of that Contracting Party shall also take into account, if necessary, the periods spent in such occupation in accordance with the legislation of other Contracting Party.

Article 19 Cash Benefits

- (1) If the right to cash benefit in the case of occupational disease exists pursuant to the legislation of both Contracting Parties, the benefit shall be granted only pursuant to the legislation of the Contracting Party in whose territory the occupational activity conducive to occurrence of occupational disease concerned has last been performed.
- (2) Where an insured person has received benefits for occupational disease under the legislation of either Contracting Party, and in the event of an aggravation of his/her condition during his/her residence in the territory of the other Contracting Party:
 - a) The competent institution of the first Contracting Party shall bear the cost of benefit, taking the aggravation into account, in accordance with the provisions of the legislation which that competent institution applies, in so far as the insured person contracted occupational disease has not engaged, under the legislation of the second Contracting Party, in an occupation liable to cause or aggravate the disease in question.

- b) If the insured person has engaged in such an activity under the legislation of the second Contracting Party, the competent institution of the first Contracting Party shall bear the cost of benefit, leaving the aggravation out of account, in accordance with the provisions of the legislation it applies. The competent institution of the second Contracting Party shall pay the difference between the amount of benefit calculated after the aggravation and the amount of benefit that would have been due before the aggravation in accordance with the legislation it applies.

PART IV MISCELLANEOUS PROVISIONS

Article 20

Administrative Measures and Co-operation Methods

- (1) The competent Authorities of the Contracting Parties shall make the administrative arrangements necessary for the application of this Agreement.
- (2) The competent Authorities of the Contracting Parties shall communicate to each other as soon as possible the necessary information on the measures taken for the application of this Agreement and inform of any changes in their national legislation in so far as these changes affect the application of this Agreement.
- (3) The competent Authorities of the Contracting Parties shall designate competent institutions and liaison bodies for the purpose of facilitating the implementation of this Agreement.
- (4) The competent institutions of Contracting Parties shall be responsible for disseminating and publishing information on the Agreement and Administrative Arrangement.
- (5) The competent Authorities and institutions of the Contracting Parties shall assist each other on any matters relating to the application of this Agreement as if these matters affected the application of their own legislation. Such administrative assistance shall be free of charge.
- (6) Medical examination performed exclusively for the application of the legislation of one Contracting Party and referring to persons having place of residence or stay in the territory of the other contracting Party, shall be performed at the request and at the expense of the first competent institution, by the competent institution in the place of residence or stay. Medical examinations related to the

application of the legislation of both Contracting Parties shall be performed at the expense of and by the competent institution of the place of residence or stay.

Article 21
Protection of Personal Data

Any information about individuals under the scope of this Agreement, which is to be communicated to the other Contracting Party shall be deemed confidential for the purpose of this Agreement and be used only in the application of this Agreement and the legislation to which this Agreement applies. The other Contracting Party shall not disclose the information so communicated.

Article 22
The Authority of Diplomatic Representatives

The diplomatic and consular Authorities of each Contracting Party may request for information directly from the competent authorities, competent institutions and liaison bodies of the other Contracting Party for the procedures to protect the interests of their citizens, stemmed from this Agreement.

Article 23
Use of Official Languages

- (1) For the application of this Agreement, the competent Authorities and the institutions of the Contracting Parties may communicate with each other in Mongolian, Turkish or English.
- (2) No claim or document shall be rejected on the ground that it is written in Mongolian, Turkish, or English.

Article 24
Exemption from Charges and Authentication

- (1) Exemption from or reduction in the dues and charges of the written files and documents enclosed for the purpose of application of the legislation of a Contracting Party shall also apply to any declaration or other document which is submitted under the legislation of the other Contracting Party or for the implementation of this Agreement.

- (2) Any identity statement, document or declaration issued by the official authorities of both Contracting Parties submitted for the purposes of this Agreement need not to be authenticated by the other Contracting Party.

Article 25
Submission of Written Claims

- (1) Any application in pursuance of this Agreement shall be made to the Competent Institution of the Contracting Party, in the territory of which insured person or pensioner resides.
- (2) Any application, declaration or appeal which is submitted, in pursuance of this Agreement or the legislation of either Contracting Party to a competent Authority, competent institution or liaison body of a Contracting Party shall be deemed to be submitted to the competent authority, competent institution or liaison body of the other Contracting Party.
- (3) A claim for pension or benefit submitted under the legislation of either Contracting Party in pursuance of this Agreement shall be deemed to be submitted under the legislation of the other Contracting Party.
- (4) Any application, declaration or appeal which should, under the legislation of either Contracting Party, may be submitted within the same deadline to the competent Authority, competent institution or liaison body of the other Contracting Party.
- (5) In the cases mentioned in paragraphs 1 to 4 of this Article, the abovementioned institutions shall, either directly or through the liaison bodies, forward without delay these applications, declarations or appeals to the competent institution of the other Contracting Party.

Article 26
Compensation for Damages

- (1) In the event that a person is receiving benefits under the legislation of either Contracting Party on account of a damage occurred in the territory of the other Contracting Party, and if the right to compensation exists against the third persons under the legislation of that Contracting Party, the right to compensation is then transferred under the legislation of the first Contracting Party to its competent institution.
- (2) If the right to compensation for the same damage is related to the same kind of benefits and this right arises for both competent institutions of Contracting Parties in accordance with the provision of paragraph 1 of this Article, the third

person may pay for the compensation to the competent institution of either one or the other Contracting Party. The competent institutions shall share the compensation received according to the ratio of the benefits they have paid.

Article 27 **Recovery of Undue Payments**

If the competent institution of either Contracting Party pays an undue payment to an insured person, under the provisions of this Agreement, it may request the competent institution of the other Contracting Party responsible for the payment of the corresponding benefits to insured person to deduct the amount overpaid from any amounts payable to him/her. The said competent institution shall transfer the amount so deducted to the competent institution of the other Contracting Party.

If recovery of undue payment cannot be made in this way, the following procedure shall apply:

- a) Where the competent institution of either Contracting Party has made an undue payment to an insured person that competent institution may, on the conditions and to the extent permissible under the legislation it applies, request the competent institution of the other Contracting Party responsible for payment of benefits to the insured person to deduct the undue amount from the payments it will make to him/her.

The competent institution of the other Contracting Party shall deduct that undue amount, on the conditions and to the extent permissible under the legislation it applies, as if the overpayment had been made by it, and shall transfer the amount so deducted to the competent institution of the other Contracting Party.

- b) Where the competent institution of either Contracting Party has made an advance payment to the insured person under its legislation, it may request the competent institution of the other Contracting Party to deduct the amount of the advance from payments due to the insured person for the same period. The competent institution of the other Contracting Party shall deduct the amount and transfer it to the competent institution of the Contracting Party that made the request.
- c) Claims made under paragraphs (a) and (b) of this Article shall not be fulfilled if the pension or benefit has already been paid to that insured person by the competent institution of the other Contracting Party for the same period.

Article 28
Collection of Contributions

- (1) Collection of contributions owed to either competent institution of either Contracting Party shall be made through other Contracting Party following the same process applied in the collection of contributions payable to the similar institution of the other Contracting Party with same guarantees and priorities.
- (2) Procedures for implementing this Article shall be regulated through the Administrative Arrangement to be concluded between Competent Authorities.

Article 29
Currency of Payment

- (1) Payment of any pension or benefit in accordance with this Agreement shall be made in the currency of the Contracting Party making the payment. The provision in the first sentence shall also apply for the payments concerning undue payments, which will be made to the other Contracting Party.
- (2) If, under this Agreement, the competent institution of either Contracting Party is liable to pay the costs of medical examination provided by the competent institution of the other Contracting Party, its liability shall be expressed in the currency of the second Contracting Party. The competent institution of the first Contracting Party shall discharge its liability by paying with its own currency.

Article 30
Exchange of Statistics

The liaison bodies of the Contracting Parties shall exchange annual statistics on the payments granted to insured persons pursuant to the Agreement until 31 July of the following year. These statistics shall include the number of insured persons and total amount of the pensions and benefits, their types. These statistics shall be communicated through a form.

Article 31
Resolution of Disputes

Any dispute about the interpretation and application of this Agreement shall be resolved through negotiations between competent authorities or competent institutions of Contracting Parties.

PART V
TRANSITIONAL AND FINAL PROVISIONS

Article 32
Transitional Provisions

- (1) This Agreement shall confer no rights to benefits for any period before its entry into force.
- (2) Any period of insurance completed under the legislation of a Contracting Party before the entry into force of this Agreement shall be taken into account for the purpose of determining rights arising from this Agreement.
- (3) Any pension or benefit, due only by virtue of this Agreement, including the rights previously discharged, shall be paid, at the request of the person concerned and in accordance with the provisions of this Agreement, with effect from the entry into force of this Agreement, unless a lump-sum payment has been made.
- (4) Where the request referred to in paragraph 3 of this Article is submitted within two years of the entry into force of this Agreement, the rights arising in accordance with the provisions of this Agreement shall be acquired as from that date, and those provisions of the legislation of either Contracting Party which concern the loss or extinction of rights by lapse of time shall not be raised against the person concerned. The date of submission of the request shall be taken into account for the request submitted after two years.

Article 33
Ratification and Entry into Force

This Agreement, being subject to ratification pursuant to national legislation of both Contracting Parties, shall enter into force on the first day of the third month following the date of the receipt of the last written notification by which the Contracting Parties notify each other, through diplomatic channels, of the completion of their internal legal procedures required for its entry into force.

Article 34
Amendment of the Agreement

This Agreement may be amended at any time upon the mutual written consent of both Contracting Parties. Amendments shall enter into force in accordance with the procedures determined in Article 33 of this Agreement.

Article 35
Duration and Denunciation of the Agreement

This Agreement shall remain in force indefinitely. Either Contracting Party may denounce it through diplomatic channels by giving six month prior notice in writing to the other Contracting Party.

Article 36
Maintenance of Acquired Rights

- (1) In the event of denunciation of this Agreement, all rights acquired under the Agreement shall be maintained.
- (2) In the event of denunciation of this Agreement, all processing related to the rights to pensions or benefits on which no determination has been made yet shall be concluded in accordance with the provisions of this Agreement.

IN WITNESS WHEREOF, the undersigned, being duly authorized thereto, have signed this Agreement.

Done and signed in two originals at ^{Ankara} on ^{7 March} ~~2018~~ in the Mongolian, Turkish and English languages, all three texts being equally authoritative. In case of discrepancy in the interpretation, the English text shall prevail.

FOR THE GOVERNMENT
OF MONGOLIA

FOR THE GOVERNMENT OF
THE REPUBLIC OF TURKEY